

Szávai Géza

MAKÁMASZÚTRA

HÖLGYVÁLASZ

Korom Róbert természetesen nem jelentkezett az „ismerd meg hazánkat és dolgozó népét” kirándulásra. Azt suttogta Farkas Gézának: „Nem gondolod, hogy elmegyek németet csodálni Segesvárra!”

„Pedig román-nézőbe megyünk”, emlékeztette Farkas Géza, de Korom Róbert a románokra sem volt kíváncsi. És szombat-vasárnap is a matematika emberi tudománnyá szelidítésének grandiózus tervével akart foglalkozni.

Farkas Géza sajnálta: „Nem látod meg a valcerező német lányokat!” Még hozzá harsogó rezesek, dobogó hangszerek – trombiták, nagybőgők, dobok, cintányérok – zenéjére valcerező szőke szász lányokat.

A valcer a legtökéletesebb rím. Férfi és nő teljesen egybecsengve kerengenek a rezes-valcer dallamára.

Egymás minden mozdulatára néha lassan, néha villámgyors, dallamos testtel rímel a lány és a fiú... Hát szemlélni is tisztára matematikai élmény. Mert ha kizárod a zenét, mondjuk, betapasztod a füled, és csak a – most már – hangtalanul valcerező párokat nézed, akkor még döbbenetesebb a látvány.

Összefogódzó emberek! Összeölelkezhetnének, ezért fogódtak össze, mégsem ezt teszik. Ezek az emberpárok, a párhuzamos hasonlóság hallatlan feszültségébe kifeszítve nem egymás felé, hanem egymás mellett, együtt mozognak.

Ez maga a rím!

Ez maga a „rímzés”.

Nem taszítják el, nem engedik el egymást, de nem is zuhannak egymásba. Nem borulnak egymásra, pedig jó esetben, jaj, de nagyon szeretnének egymásnak esni. Iszonyatos erővel tartják a rímet: a közelséget és a távolságot.

„Te nem rímző párokat akarsz látni, hanem párzó németeket akarsz látni”, vélte Korom Róbert.

„És nem is tudsz németül.”

„És valcerezni se tudsz!”

Farkas Géza vállat vont. „Azért megyek, mert még soha nem jártam Segesváron.”

Különbusz szállította a kirándulókat. Válogatott keresztúri lányokat és fiúkat. A gimnázium három évfolyamának legjobb tanulói jelentkeztek. Farkas Géza a buszban a tanárok mögötti ülésre igyekezett. Hallgatózni akart, de Somos Judit, a kémia tanárnő nem beszédes típus. Osztályfőnök sem volt, nem is kellett volna részt vennie a segesvári „testvériskolai” találkozón, de az igazgató kijelölte, mert – kémia tanárnő léte – beszél németül. Beder Vilmos, a szigorú igazgató német szakos volt, de nem tanított németet, mert a gimnáziumban csak az orosz és a francia volt hivatalosan elérhető, „érvényes világnyelvnek” elismerve.

Farkas Géza az angolt választotta volna, de az amerikai imperializmus nyelvét nem engedélyezte oktatni a tanfelügyelőség.

„Ti vagytok a változás nemzedéke”, figyelmeztette a kilencedik osztályos Farkas Gézákat a szigorú igazgató, Beder Vilmos, aki orosz sem tanított, mert arra bőven akadt tanerő. A szigorú igazgató nyolc évet töltött szovjet hadifogságban, tökéletesen megtanult oroszul. Beder Vilmos emeltesztű tantárgyakat vállalt, ő tanította a politikai gazdaságtant, a tudományos szocializmust és a párhuzamos kilencedik osztályokban az állampolgári nevelést.

– Román állampolgárok vagytok, magyar anyanyelvetek mellé illik megtanulni az állam nyelvét – erre gyakran emlékeztette az elsőéves gimnazistákat az állampolgárnevelés-órákon a szigorú igazgató.

– Ha ismersz két-három nyelvet, utána már könnyedén tanulsz melléjük újabbakat – bizonygatta Beder Vilmos, nagyon vigyázva arra, hogy véletlenül se engedjen nyelvhasználati beidegződéseinek, és „idegen nyelvet” emlegessen. Mert feljelentették, és pártfegyelmit is kapott: a román nem idegen nyelv, hanem a haza nyelve.

A kötelező román mellé választhatta az elsőéves gimnazista az orosz vagy a franciát, így jött ki az anyanyelven kívül tanult két nyelv.

– De miért terhelnek minket egy halott nyelvvvel?! – az elsőéves gimnazisták matematikus ászai logikus kérdést tettek fel a szigorú igazgátónak, aki szigorúan kötelezőnek tartotta, hogy minden értelmes kérdést megválaszoljon.

Az első gimnáziumi év végén minden tanuló kötelezően választott: a matematikusok és hasonlók a következő évtől reál osztályban folytatták, ahol matematikát és természettudományokat tanultak, majd azokból érettségiztek. A humán tagozaton pedig nyelveket, miegymást tanultak a

lányok, mert a négy párhuzamos osztályból három osztály volt reál tagozat – és egyetlen humán osztály maradt a matematikára alkalmatlan lányoknak és néhány nyelvészkedő, irodalmár „széplélek” fiúnak.

– De ha latint csak a humán tagozaton tanulnak, akkor miért kötelező minden elsőévesnek?! Annak is, aki a reál tagozaton úgyszem tanolja tovább ezt a senki nem beszél latint?!

Beder Vilmos ráncolta a homlokát, elnézett a – logikusan? – lázadozó elsőéves matematikus fiúk feje fölé:

– Én a latin mellett még ógörögöt is tanultam.

„És vajon kivel értekezett ógörögül a szibériai fogságban?”, kérdezték volna a matematikus fiúk, de nem volt szabad arról beszélni, hogy Beder igazgató elvtárs orosz fogolytáborokban húzott le nyolc évet.

– A gimnázium első esztendeje mindig is előkészítő. Nem véletlen, hogy itt még nincs reál–humán szakosodás. Csak tizedik osztálytól... A kilencedik osztály egyszerűen csak: gimnáziumi, egységes első év! Előkészítő.

A szigorú igazgató sosem felejtette emlékeztetni Farkas Gézáékat:

– Nagyon szerencsés évfolyam vagytok. Ti vagytok a kísérlet nemzedéke.

Ez igaz. A kilencedikesek 1964-ben vaskos, új tankönyvet is kaptak: világirodalom. Ebben voltak ógörögök, latinok, középkori németek és angolok. Angol, amerikai regények is, „na, ebben van a jövő”, mondták a matematikus fiúk. A tizenegyedikesek is.

Főként. „Itt az ideje az új világtörténelmi korszaknak, hogy a németek is kihaljanak, mint a latinok és az ógörögök” – mondta ki az ítéletet Korom Róbert, miután elolvasta a világirodalom tankönyvet. A tizenegyedikes matematikusok is elolvasták a kilencedikesek világirodalom tankönyvét. Mint egy regényt. Nekik nem volt ilyen tantárgyuk.

Farkas Géza nem szeretett kísérleti nemzedék lenni. Na, mondjuk a világirodalmi tankönyvet leszámítva. Igen ám, de Farkas Géza és Korom Róbert évfolyama volt az első, amely hét osztály helyett nyolc osztály kötelező általános iskolát végzett. Nyolcadik osztály után mentek az új gimnáziumi rendszer első évfolyamára: kilencedikesnek.

A fölöttük járó gimnáziumi évfolyam, a tizedikesek, akik hét általánost végeztek – nyolcadikosokként voltak elsőéves gimnazisták, majd kilencedikesekként második gimnazisták. És most tizedikesekként – először: nem a legkisebbek a gimnáziumban.

Ez azért sokat számít, vélte Farkas Géza, és nem ült le egyetlen tizedikes vagy tizenegyedikes mellé sem a buszban, hanem a Somos Judit kémia-tanárnő mögötti ülésre heppent. Farkas Géza mellé sem ült senki, mert

senki nem akart ilyen közel lenni a tanárokhoz. Farkas Géza hallgatózni szeretett volna, de a Somos Judit tanárnő melletti ülés is szabadon maradt. A szigorú igazgató végigjárta a buszt, egész a leghátsó ülésekig, ott már keveredtek az érettségi előtt álló tizenegyedikes lányok és fiúk. Nagyon szépen, mondhatni kihívóan öltözött lányok is voltak, villantak combok, mellék, miegymás, és Beder Vilmos igazgató elvtárs a szemle után az ülések közötti folyosón a busz eleje felé igyekező, szigorúan ráncolta a homlokát. Vissza-visszanézett, meg-megállt, majd a Somos Judit kémiatanárnő mellett üresen maradt ülésre ereszkedett.

Mégis hallgatózhatott Farkas Géza.

– Az istenre kérem, Judit – súgta Beder Vilmos.

A kémiatanárnő összecsukta combján a könyvet, amelyet olvasott, de jobb tenyerét az összecsukott oldalak között tartotta. Nemcsak a tanárnő, hanem Farkas Géza is érzekelte, hogy a szigorú igazgató „Juditkát” akart mondani, mégis „Juditot” mondott. Farkas Géza szerint helyesen, mert a kémiatanárnő sokkal inkább Judit, mintsem Juditka.

– Figyelje őket! Vigyázzon rájuk! Nincsen semmi veszélyérzetük. – Az igazgató a tenyerével eltakarta a száját, úgy suttogott.

Somos Judit tanárnő mintha bólintott volna, és az igazgató szemébe nézve lassan jobbra, hátrafelé fordította a fejét. De Farkas Géza átnézett rajta. Kinézett az ablakon. A tájat figyelte. Nem tehet róla, ha közben a tanárnőt is látja. És az igazgatót is hallja:

– Nem tudom, mi lesz a vége – súgta még gyorsan a szigorú igazgató. Már ő is észlelte, hogy Farkas Géza nemcsak szemlélődik, hanem hall is. Sóhajtott. – Meg kellett engedjem, hogy ne egyenruhában jöjjenek.

„Még szép”, gondolta Farkas Géza. Hiszen mindenki tudja, hogy Segesváron a gimnazista lányok nemcsak hétvégén, hanem hétköznap este is kiöltöznek. Egyenruhát csak az iskolában viselnek.

De Farkas Géza a lelke mélyén a szigorú igazgatóval rokonszenvezett, aki az egyenruhában az egyenlőség eszméjét szerette.

Beder Vilmos felállt, szenvedő arcvonásait szigorúakba rendezte. A tekintete végül Farkas Gézán állapodott meg. De Farkas Géza nem nézett rá, mert a tájat figyelte.

És ha nem volna „kísérleti nemzedék”, akkor ő is hét általánost végezhetett volna. Most nem elsőéves, hanem másodéves gimnazista lenne. És járna neki fekete vagy barna ünneplő félcipő. Mert egy gumitalpú strapa-félcipőben ugyan ki merészkedne olyan díszes helyre, ahol valceréznek?!

A tanév végéig összegyűl az erre spórolt pénz, és Farkas Géza megkapja szüleitől az ünneplő félcipőt. Addig pedig? – különleges alkalmakra megkapta az apja ünneplőbakancsát. Ha tetszik neki, meg is tarthatja „örökbe”, az apjának a viselőbakancs ünnepnap is megteszi.

A szigorú igazgató szeme is először a fényesre suvikszolt barna ünneplőbakancson állapodott meg, amint végigmustrálta a fiút.

Valódi bőrcipő! És barna! Ha az egyenruha nadrágjához húzom ezt a bakancsot, akkor jelezve van, hogy ez a nadrág már nem egyenruha. Tanév végén az ünneplő félcipővel Farkas Géza talán ünneplő barna pantallót is kap. De ha nem kap, akkor majd vásárol magának a nyári keresetéből, mert ő fogja a rönköket kőbözni a vágtéren. Ő lesz két hónapon át a „pontator” az erdőmunkásoknál.

Ha hét általánost végzett volna, akkor már most volna ünneplőnadrágja is.

– Zakó? Zakó nincs? – érdeklődött a szigorú igazgató, és Farkas Géza hirtelenében nem tudta, hogy amikor válaszol, fel kell-e állnia. A szigorú igazgató alig észlelhető, fegyelmezett terpeszben állt mindig, amelyen látszott, hogy kitartó erőfeszítés eredménye. Élete meghatározó részét „vigyázz!”-ban töltötte Beder Vilmos, ösztönösen már mindig vigyázzban állna, de sikerült rászoktatnia magát egy vigyázzállásból kioldott alig-terpeszre. Most a bal térdével a Farkas Géza melletti ülésre támaszkodott, hogy közelebb hajolhasson a fiúhoz. „Hogy jobban hallja.”

Farkas Géza érzékelte, hogy nem kell felállnia, és halkán, szinte bizalmasan válaszolhat:

– Pulóver van – mondta, és az aktatáskára mutatott, amelyben füzetek, tankönyvek helyett most tiszta alsónemű, ing, pulóver, fogkefe, miegymás.

– Az jó. Az rendben – mondta halkán Beder Vilmos, miközben elgondolkozva szemlélte Farkas Géza bakancsát. A pulóverről beszélt, de a bakancsokat nézte.

Egy tiszta ünneplőing, egy akármilyen nadrág és egy barna bőrcipő, az sem gond, ha bakancs – ez így együtt már elfogadható civil, polgári öltözék.

Az egyenruha zakójának bal karjára varrva Farkas Géza karszáma. Rajta az iskola neve, a tanuló egyedi, külön száma. A szám az egyensapka szalagja fölött is szerepel.

De hajadonfőtt, zakó nélkül, csak úgy civil ingujjban, aktatáskával a kézben indult a kilencedik osztályos Farkas Géza Segesvárra. Ünneplőzakója nincs, de nem is szeretne ünneplő zakót, mert arra is kötelező felvarrni a karszámot.

– Az jó, a pulóver. Este még hűvös van – helyeselt saját magának a szigorú igazgató, kitartóan tanulmányozva Farkas Géza bakancsait. – Kár, hogy a barátod mégsem jön.

Beder Vilmos azt válaszolta Korom Róbertéknek, hogy azért kell mindenkinek, nem csak a humán szakra készülő „humánosoknak” egy kis latint tanulni, mert a latin a román nyelv egyik őse, és könnyebben tanul meg románul, aki latinul is tud valamit.

Farkas Géza halkán mondott volna valamit a szigorú igazgatónak, és ebben a pillanatban rájött, hogy hát hiszen Somos Judit tanárnő is hallgatózik. Mindent hall, és csak ő hallja, amit Farkas Géza és a szigorú igazgató sugdolózik.

Farkas Géza úgy érezte, hogy a tanárnő tisztán kihallja a csendből is, amit Farkas Géza éppen *nem mond* a szigorú igazgatónak.

„Az jó, a pulóver. És a segesvári út. És nincs veszély. Nyugodtan mehetünk Segesvárra román embert látni, román nyelvet hallani. A Segesvárra beköltözött románok már megszokták, hogy léteznek magyarok, hogy léteznek németek. És már nem üvöltöttek mindenkivel, hogy tessék románul beszélni, mert Romániában vagy!”

– Majd legközelebb eljön Korom Róbert is, de most az erdők és legelők növényzetének a latin nyelvű rendszerezésével foglalkozik éjjel-nappal.

Kicsit hangosabban mondta, hogy egészen bizonyosan hallja a kémia-tanárnő.

– Meg az élőlényekével. Miegymás. Latinul.

– Az helyes – bólogatott Beder Vilmos. – A latin. Az helyes.

Farkas Géza azt is tudja, hogy a szigorú igazgató arra számít: a Segesvárra telepített románoktól nem kell annyira féltenie a tanítványait, mint az országszerte folyton triumfáló, agresszív románoktól. Mert ha arról van szó, mégiscsak a németek a nácik. Hát legalább Segesváron őket üldözzék a hivatásos románok, ne a derék állampolgár magyar diákokat, akik megtanulnának románul, de csupán a tankönyvekből nem lehet, és ők még nem hallottak élőben román szót, sokan még román embert sem láttak.

És talán ha nem hallgatózna Somos Judit tanárnő, akkor talán. Talán halkán megmondaná Beder Vilmosnak Farkas Géza, hogy első évben még nincs ünneplő félcipője.

És nem azért húzott nehéz bakancsot, mert verekedésre számít a segesvári románokkal.

Beder Vilmos gondterhelt tekintete hosszasan a Somos Judit tanárnő szemében kutakodott – aki fegyelmezetten állta a segélykérő igazgatói pil-

logásokat, hátradőlt az ülésen, és amikor egyik lábát a másikra helyezte, Farkas Géza a selyemharisnyás combok súrlódásának zaját hallva, elgyengült.

A selyem zaja: természetfeletti muzsika Farkas Géza fülének. Amint súrlódik, akár önmagában, akár máségyébehez a selyem, az természetfeletti. Selyemharisnya, selyemkombiné, miegymás. Nem akárkinek van!

Beder Vilmos a sofőr melletti ülésre helyezkedett, ahol a menetrend-szerű járatokon a jegykezelő ül. Az első ablakokon kibáméskodó álldogálókat hátraküldte az üres ülésekre, így Somos Judit tanárnő mellé nem egy másik tanár került, hanem egy tizedikes lány. Farkas Géza mellé a tanárnő melletti tizedikes lánynak a tizedikes barátnője. Magabiztosak, mint mindannyian ezek a másodévesek, akik lényegében harmadévesek, mert hét általánost végeztek, és kihívóan rövid ünneplőszoknyájuk van, és úgy tekintenek magukra, mint valami ajándéokra. Ez a tizedikes lány is éppen odaajándékozta magát a bátortalan, kilencedikes Farkas Géza mellé, a szabadon maradt ülésre.

Farkas Géza inkább kinéz az ablakon.

A busz összevissza kanyarog, délre, keletre, nyugatra – miközben Segesvár felé, délnyugatnak halad. És a pillanatnyi tájékozódás esetlegessége a nagy tájékozódásban azért elgondolkoztató.

Ahol a háború előtt Románia és Magyarország határvonala volt, két falu között magányos vasúti bódé: SANTA MARIA felirattal. Megállóhely. A magyar falvak közé kijelölt a román hadsereg egy román falut, mely sosem létezett, és sosem jött létre. Most már fölösleges is ide, a mező közepére egy román falut csinálni, mert most már úgyis Románia itt minden. A térképen jelölt román falu: Santa Maria itt, a valóságban egy vasúti bódé, és Farkas Géza nem tudja, miért Santa Maria a nem létező román falu neve.

Korom Róbert azt mondta az állampolgárnevelés-órán a holt nyelvek ellen lázadó matematikus fiúknak, hogy a latin nyelv a természettudományok, sőt a matematika részévé vált.

– Ez bizony tény, fiaim – győzedelmeskedett diákja segítségével Beder Vilmos, a szigorú igazgató. – Meg kell tanulni. Meg kell tanulni románul.

Ez utóbbit ugyan Korom Róbert nem mondta. Ő azzal sem értett egyet, hogy létezik külön *reál* tagozat természettudományokkal, és létezik *humán* tagozat humán tudományokkal. Az természetes, hogy Korom Róbert *reál* tagozatra megy, na de, hogy ne mondhassa magáról, hogy ő *humán* is?!

Korom Róbert talán rögtön megmondaná, mit jelent a románban a Santa Maria. Bizonyosan nem Szűz Mária, mert románul *virgina* a szűz. Ezt megnézték a szótárban, mert előfordul ilyen jelenség, miegymás. Farkas

Géza jobb matematikus, mint Korom Róbert. De Korom Róbert esze mindig nagyon találékonyan kalandozott. És, sajnos, Korom Róbert jobban memorizált, mint Farkas Géza. Ezért Farkas Géza irigyelte Korom Róbertet.

De most majd megeshet, hogy Korom Róbert megirigyelheti Farkas Gézát. A segesvári útért.

Farkas Géza nem tudja, hogyan mondják németül, hogy: szűz. Románul tudja!

Na, de mit ér ezzel Segesváron.

Farkas Géza semmit, semmit nem tud németül.

*

Walter von der Vogelweide, / Segesvárra menet.

Mintha két vesszor lett volna. Mintha ez töltötte volna ki Farkas Géza agyát *Segesvárra menet*. Később is, mondhatni, élete végéig vesszorként zúgott benne ez a két szó: Segesvárra menet. És kiegészült, variálódott, talán már akkor a buszon, Segesvárra menet.

Semmit nem tudtam németül – Segesvárra menet.

Walter von der Vogelweide – Segesvárra menet.

A testvér-iskola ebédlőjében érezte először Farkas Géza, hogy gond lehet a bakancsával. A színes kerámiával kirakott padlón veszélyesen csúszott. A bakancsok sarkára ugyanis fényes acélpatkót veretett a Farkas Géza apja. A patkók teljesen körbefogták a bakancsok sarkát. A bakancsok orrára pedig vasspicceket szegecseltetett a cipésmesterrel a Farkas Géza apja. Arra nem gondolhatott, hogy a fia ebben a bakancsban áll majd a segesvári vegyes gimnázium dísztermében, a fényezett parketta szélén.

Ezekkel a bakancsokkal nyilván nem táncolhat, a patkók csíkot húznának a parketten.

Ami az ebédlőben hátrány és veszély, az itt már tiszta nyereség. Farkas Géza nem tud táncolni, és bakancsainak hála – bárki láthatja –, nem is táncolhat. Tökéletes biztonságban érezte magát a táncparkett szélén. Érinthetetlen volt. A patkóval és spiccel vasalt két bakancs, mint két kilátóhegy, a terem fölé emelte Farkas Gézát, és ő a védett bakancsemelvényen átadta magát a szemlélődésnek. Kevesen valcereztek, de ők nagyon jól. A keresztúri tizenegyedikes lányok, akik két hónap múlva túl lesznek az érettségin, már itt nagyon érettnek mutatkoztak.

Farkas Géza ennek nem örült túlságosan, mert akkor most megint az van, hogy a román fiúk meg a német fiúk azt mondhatják, hogy kurvák a

magyar lányok. Mindenesetre az átlagosnál kurvábbak, meg miegymás. De még a német és a román lányok is mondhatják, hogy kurvák a magyar lányok, és azért! Azért táncoltatják éppen őket.

Kevés volt a fiú, német lányok egymással, román lányok egymással párokat alkotva valcereztek.

A segesvári testvér-gimnáziumban román tagozat is, német tagozat is volt, de a román tagozatra is főként németek meg magyarok jártak, így Farkas Gézáék kevés románt láthattak. A tanárok körbejártak, mindenkinek mindenkit bemutatnak.

– Ismerkedni, ismerkedni – súgta a keresztúriaknak Beder Vilmos, a szigorú igazgató. – Gyakorolni a román nyelvet. Felkérni a segesvári lányokat. Főként.

Farkas Gézáét védtek a bakancsok. Ott állt a táncparkett szélén, és himbálózott: a patkóról a spiccre, és vissza. Mikor bemutatkozott, mert a tanárok folyamatosan egymás felé lökdöstek és bemutatnak mindenkinnek, Farkas Géza ösztönösen összeütötte a bokáját, és a két patkó hol hangosabban, hol alig hallhatóan összecsendült, diszkréten közhírré téve, hogy bizony, ilyen vasalt talpakon ez a fiú nem léphet a parkettre. Farkas Géza sok nevet megjegyzett, jó alkalom ez a memóriagyakorlásra, Ingeborg Hauserrel is kezét fogott, szépnek és határozott, akaratos németnek találta, de talán csak annyi a baj vele, hogy tizedikes. Tizenegyedikben, jövőre – egy év múlva! – érettségizik. A csupán egy évvel kisebb Farkas Géza pedig kísérleti nemzedék, és tizenkettedikes korában érettségizik, így hát mégis nagy közöttük a távolság.

De a határozott német lány kinézte magának Farkas Gézáét.

Folyamatosan és leplezetlenül Farkas Gézáét nézte. Amikor egy másik német lánnyal valcerezett, akkor is Farkas Gézáét nézte. És a vele táncoló lánynak Farkas Gézáról mondhatott valamit, mert az a lány is Farkas Gézára nézett. „A náci német ösztön!”, töprengett a bakancsai magaslatán érintetetlen Farkas Géza. „Egy katonás német fickó, patkolt csizmában, de legalábbis tisztí bakancsban”, ez tetszik egy ilyen német lánynak. Farkas Géza már bánta, hogy enyhén összeverte a bokáját, amikor bemutatkozott.

Ingeborg Hauser és a barátnői Farkas Géza közelében csoportosultak. Ingeborg, miközben a lányokkal beszélgetett, továbbra is a fiút nézte. Mint ha róla, Farkas Gézáról beszélt volna a lányokkal. És kissé németesen, de bátran, a fiú szemébe nézve, csengő hangon azt mondta:

– Gézám!

Farkas Gézát csak a bakancsai tartották, és emlékeztették: „Állni! Vigyázzban!”, mert azt hitte, öszszecsuklik.

Micsoda lány!

Ő, Farkas Géza nem mertte volna ennyi ember előtt ilyen egyszerűen és nyíltan azt mondani, a lány szemébe nézve: „Ingeborgom!” Nem is mondaná soha.

Ingeborg Hauser pedig nagyon nyugodtan és elszántan mondta még kétszer:

– Gézám!

Farkas Géza tanácstalanul nézte Ingeborgot, de az biztos, hogy ez a „Gézám” kiemelte. Kiemelte, felemelte valahova Farkas Gézát. És ott szenzációsan. Szenzációsan! Érezte magát.

A zenélő fiúk kiabáltak valamit románul, majd németül, mielőtt újra valcerre zendítettek. „Hölgyválasz”, fordította hangosan a szigorú keresztúri igazgató, és célzatosan menetelve zárta el a kijáratot: „Nem elmenekülni, fiúkák! Ismerkedni! Beszélgetni! Nyelvet gyakorolni!”

Ingeborg Hauser – térdével is picit biccentve – meghajolt előtte, majd egyszerűen kiemelte Farkas Gézát a fal mellől. Meg sem fordult a fejében, hogy a bakancsos fiú nemet mondhatna. Így aztán nem fordult meg a Farkas Géza fejében, hogy nemet mondhatna. Az acélpatkók és a spiccek közötti talpfelületre próbált nehezedni. Amikor hirtelen perdült Ingeborg, akkor a sarkán, az acélpatkón fordult utána Farkas Géza, könnyedén, mintha korcsolyázott volna.

A valcer végén nem engedték el egymás kezét. Farkas Géza tudatában volt, hogy sízó lépéseket kell tennie, hogy ne kopogjon a patkó a parketten, és ne karcoljon. Tehát félig-meddig üresben – zene nélkül – valcerezve vezette le Farkas Gézát Ingeborg a parketről.

– Sétálunk?

Farkas Géza szétnézett, bólintott. A hidegvacsorát papírzacskóba csomagolva már az ebédnél kiadták, a keresztúri lányok és fiúk helyét kijelölték a „testvér-gimnázium” vendégszobáiban, és este tízre hirdettek kapuzárást.

A főtér felé sétáltak, nézelődtek a szökőkút mellett. Alkonyodott, a sétányokon keresztúri és segesvári gimnazisták ölelkeztek. Este tízre a lányoknak a szállásukra kell érniük, mert ellenőrzik őket a tanárnők. De a fiúkat nem csinálja fel senki, őket „észre sem veszi” a kapus, amikor éjszaka felosonnak a lépcsőn.

Farkas Géza és Ingeborg Hauser feszülten figyelték egymást. Már sötét volt. Ingeborg Hauser kicsit félve megkérdezte:

– Te semmit nem tudsz németül?

Elszántan, román nyelven kérdezte, és az volt a kérdésében: „Te direkt nem akarsz semmit tudni németül?”

Hátradőlt, a sétatéri pad támlájának támaszkodva a tarkója alá tette a két tenyerét, és az eget bámulta. És a választ várta.

– Walter von der Vogelweide – súgta Farkas Géza, és ő is az eget nézte.

– A... – mondta Ingeborg. „Ah” volt, de „h” nélkül, és Farkas Géza szeretete, ahogyan ez az „ah” elhangzott.

– Hazakísérsz? – kérdezte aztán Ingeborg, és ezzel eldőlt, hogy Farkas Géza mégsem fog szőke német lányt kefélni, mert nincs már több alkonyat és éjszaka Segesváron. Vasárnap délután indulnak vissza a busszal a keresztúri diákok.

Az utcácskában, amerre Ingeborg Hauser vitte, csak a járda volt kikövezve. A poros, süppedős földúton pedig elemében érezhette magát Farkas Géza a patkolt bakancsában. A lány esetlenül tipegett mellette a magas sarkú ünneplőcipőjében.

Ingeborg Hauserék udvara hosszú és keskeny. Gépalkatrészek, rozsdásodó vázak a kerítés mellett. Ingeborg az udvar végében lakott az édesanyjával. A házuk elülső részébe két, Olténiából betelepített román családot költöztettek. Előttük is el kellett vonulnia Ingeborg Hausernek és Farkas Gézának. Ingeborg kiszolgáltatottan tipegett a magas sarkú cipőben, de Farkas Géza magabiztosan tiporta acélpatkóival az udvart. Ha ilyen bakancsban vonulsz végig egy udvaron, ott egyetlen lakó sem mer megjegyzést kockáztatni.

– Egy kicsit tud románul. Amennyit az iskolában tanult – közölte Ingeborg Hauser az édesanyjával.

– Már késő van a kávéhoz – mondta tétován az asszony. Heidi Hauser elég jól beszélt magyarul is.

– Majd iszunk holnap délelőtt egy igazi jó, törökkávét a várban – sietett a közléssel Ingeborg Hauser, mintha ezt már meg is beszélték volna Farkas Gézával. – Megígértem, hogy megmutatom neki a várat – hazudott tovább a lány.

Farkas Géza azt érezte, hogy fölöslegesen gyűl, gyűl benne a memorizálnivaló. Ingeborg Hauser olykor nekilódult, és aztán be nem fogta a száját, egyfolytában beszélt. Beszélt az édesanyjának, aztán karon fogta és kikísérte Farkas Gézát a kapun, és közben végig beszélt neki. De minek jegyezze

meg Farkas Géza, hogy Heidi Hauserrel a keserűség mondatta, hogy téglagyárban dolgozik. Mert nem is. Hanem cserépgyárban. Van ott egy téglagyárrészleg, de a cserépgyártó egység emeltebb szintű. A csúcs persze a kerámiarészleg, oda is át lehet majd kerülni, és az már szinte művészet. Miazhogyszintez? Az már művészet!

Farkas Géza tűrte, hogy gyűljön benne ez a sok minden, amit fölösleges memorizálnia. Hiába csókolta szájon Ingeborg Hauser, mielőtt beléptek a kapun, mert azt meg illik. Legalább ennyi jár annak, aki hazakísér egy tizedikest. És amikor kikíséri Farkas Gézát, egy tizedikes megint megcsókolja elváláskor Farkas Gézát. Ez is természetes, de azért még nem kell mindent memorizálnia Farkas Gézának, pedig gyűl, kitartóan gyűl, annyi minden gyűl a fejében Ingeborg Hauserrel, és mindent megjegyez. És ami később is egyre gyűl Ingeborg Hauserrel a Farkas Géza fejében, arról azt hiszi: mindent megtudott már ezen az estén, és minden jelentéktelen apróságnak tűnt. Felejthető. De ha nem felejt, akkor gyűl. Az se gond. Az jó, ha jó a memóriád! Farkas Géza úgy emlékezett, hogy már akkor este megtudta: a *Gesamt* németül annyit tesz, hogy együtt, egybe, össze... Ami jelentéktelen apróság ahhoz képest, ami megtörtént, ami elhangzott: *Gézám!* És a kísérleti nemzedék kilencedik osztályos világirodalom tankönyvéből Walter von der Vogelweidét azért memorizálta Farkas Géza, mert ennek a középkori német trubadúr költőnek a neve megjegyezhetetlennek tűnt. Pedig megjegyezhető, titokzatosan dallamos, mint Simazaki Yuko, és ha többilyent megjegyzel, akkor verhetnek, vallathatnak, félájultan sem fogod bevallani, hogy mit jelent az emlékezetedben felgyűlő sok abrakadabra, Simazaki Jukó meg Walter von der Vogelweide, aki például még rendes, még haladó régi német, nem fasiszta, benne van a világirodalmi tankönyvben.

És gyűl, gyűl minden, *intenzíven*, ez egy intenzív, sűrű este volt Segesváron, amelyet később tovább sűrített Farkas Géza memóriája, amely gyűjtött, gyűjtött, miközben nem várt semmit attól, ami intenzíven gyűlt, és amiből nem szokott semmi kisülni, miként derült égből, fényes nappal sem csap le a villám.

FÉNYES NAP

Szútra

Vakító délelőtt, fényesen süt a nap.

A várkert temetőjében a már régen sír és halott nélkül maradt sírkövek átforrósodtak a tűző napon. A hosszú, padszerűen földre fektetett sírkő egyik fele árnyékban, másik fele a napon.

Ahol nem éri a nap, a kő hideg.

Közvetlenül az éles vonal mellett, amelyen túl a nap süti: a kő már szinte forró.

A Nap járásától függően miként alakul a segesvári Drakula temetőben fenekünk alatt Elisabeth Servatius síremléke? Nem tudtam megítélni, mert ismeretlen tájban délidőben lehetetlen kitalálni, hogy merre mozdul a nap.

A törekenyen fehérnek tetsző száz leány lényegében szőke volt. És macclapó köpenykéjéhez hasonlatos harangozó szoknyája.

Felhúzta, fellibbentette a kímélni való ünneplőszoknyát, amivel nem ülhet le csak úgy egy sírkőre. És bugyival és csóré combbal, bugyi által sem fedett csóré seggrésszel ült a meleg kőre.

Na, majd én karóba húzom ezt a bolond lányt Drakula kertjében. De legalábbis összefröcskölöm a bugyiját a kóberes szekérszerű szoknya alatt. De azért tudtam, hogy fényes nappal tervezhetek ugyan, de nem tehetek ilyent. A várkertben?!

A lány – teljes joggal! – felém fordult, mert már fázott a fenéke, mert közben a Nap is fordult, az árnyék továbbhaladt, és már az én fenekemet melegítette a kőlap.

A lány nem a meleg kőre fordult, hanem rám ült.

Betette farkamat, kivette farkamat.

Gyengéd fehérséggel tette ezt a gyenge fehér lány. A mindent eltakaró harang-szoknya alatt.

Aztán „beteszem véglegesen” – mondja, nehogy kinn süljön el. És közben beszél, egyfolytában suttog, és azt mondja, hogy „ő már rendesen kefél, többek között felnőtt, komoly házasemberrel. Most csak kipróbál egy mokány magyar gyereket.”

És ügyesen. És erősen. Ez a gyenge fehér, szőke lány nagyon keményen, mint egy vad fekete. Miegymás. Elszántan – megkefélte Farkas Gézát.

Gesamt.